

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3158/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.230/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.IV.20.230/2022/4. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítélet sérti az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1) és (3) bekezdését, IX. cikk (4) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdését, 26. cikkét, valamint 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az alapügy alperesének (a továbbiakban: alperes) honlapján előbb 2020. május 24-én „Sikkasztási ügybe keveredett a pécsi gazdaságfejlesztési vezető” címmel, majd ezt követően 2020. május 25-én ugyancsak ezen a honlapon a „Távozik a pécsi gazdaságfejlesztési főosztály vezetője” című cikk jelent meg. A cikkek miatt az indítványozó 2020. május 25-én sajtóhelyreigazítási kérelemmel fordult az alpereshez, aki azonban ennek nem tett eleget (a helyreigazítási kérelemben az indítványozó elsősorban arra hivatkozott, hogy vele szemben soha nem tettek sikkasztás miatti feljelentést és értelemszerűen elmarasztalásban sem részesült, ezért a cikkek valótlanúságot állítottak és sugalmaztak, emellett pedig azt is hamisan állították, hogy korábbi külszolgálati helyén rezsitartozást hagyott volna maga után).
- [3] Az ügyben eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása hivatkozott a PK 12. és 14. számú állásfoglalására. Ezek alapján megállapította, hogy az alperesi cikkek tényállításokat tartalmaztak, ezért a PK 14. számú állásfoglalása alapján ezek bizonyítása a sajtószervet terheli. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó sem vitatta, hogy összességében 9000 euró összeget vett fel egy CWHR nevű szervezettől, amelyet több részletben fizetett vissza. Emellett azt is megerősítette az indítványozó, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium (a továbbiakban: KKM) 3750 euró rezsiköltséget akart vele kifizettetni, amelyet azonban ő vitatott ezért azt nem fizette meg. Az ügyben az indítványozó és a KKM is több iratot csatolt, emellett pedig az is kiderült, hogy a CWHR feljelentést is tett az indítványozó ellen pénzügyi visszaélés gyanúja miatt. Mindezeket mérlegelve az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a cikkekben szereplő közlések nem voltak valótlanok. Ugyan kétségtelen, hogy sikkasztás miatt ténylegesen nem indult eljárás az indítványozó ellen, de a PK 14. számú állásfoglalása alapján, a 9000 eurós tartozás alapján ezt az alperes joggal vonhatta le következtetésként (a cikkben pedig maximum lényegtelen, az ügyre kihatással nem bíró tévedések voltak). Ez pedig jelen esetben véleményként volt értékelendő.
- [4] 1.2. Az indítványozó ezt követően fellebbezéssel fordult a Fővárosi Ítéletábrához (a továbbiakban: másodfokú bíróság), amely az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. §-a alapján a helyreigazítási kérelmet előadó félnek kell megjelölnie, hogy a médiatartalom mely részét, mely állítását tartja valótlanoknak, és melyek ezzel szemben a valós tények. Amennyiben a sajtószerv a kérelemnek nem tesz eleget, akkor a PK 13. számú állásfoglalása alapján a keresetlevélben is csak a helyreigazítási kérelemben már szereplő igények jelenhetnek meg, azaz

a perben új igény érvényesítésére nincs mód – ez garantálja, hogy a sajtószerv megalapozott döntést tudjon hozni az elsőként hozzá előterjesztett kérelemről. Ezért, ha a keresetlevél túlterjeszkedik a helyreigazítási kérelmen, akkor azt az Smtv. 12. §-a alapján el kell utasítani.

- [6] A másodfokú bíróság szerint a fenti követelményeknek a helyreigazítási kérelem megfelelt, abból egyértelműen kiderült, hogy az indítványozó a cikk mely elemeivel nem ért egyet, melyeket tekint valótlanoknak. A keresetlevélben azonban az indítványozó a helyreigazítás szövegét a rezsiköltség tekintetében az eredeti kérelemtől eltérően határozta meg, ezért erre nézve a kereset nem lehetett alapos. Emellett több más ponton is eltért egy mástól a kérelemben és a keresetlevélben megjelölt helyreigazító szöveg.
- [7] A másodfokú bíróság ezt követően részletesen elemezte a helyreigazítási kért szöveg állításait, és mindegyik esetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság logikus és helytálló következtetéseket vont le a megállapított tényállásból (így pl. maga az indítványozó is elismerte, hogy a CWHR számlájáról több alkalommal is utalt át a saját számlájára különböző összegeket, amely utalásokat a CWHR pénzügyi visszaélésnek tekintett). Ezek alapján pedig a másodfokú bíróság is osztotta azt a megállapítást, miszerint a kifogásolt cikkben a kritikai hangvételű megfogalmazásnak helye volt, és az a tényekből levont olyan következtetés volt, amely nem ellentétes a logika szabályaival. A cikkben használt „sikkasztás” szó a cikkben egyértelműen nem a sikkasztás Btk.-beli tényállásával volt azonos: a cikkben ezzel a szerző arra utalt, hogy az indítványozóhoz idegen pénzügyösszeg került. A cikk tehát nem a sikkasztás bűncselekményének elkövetésével vádolta az indítványozót. Erre tekintettel a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság érvelése helytálló volt.
- [8] 1.3. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [9] A Kúria ítéletében mindenekelőtt kiemelte, hogy a felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása: a Kúria törvényeségi felülvizsgálatot végez. E körben a Kúria rögzítette, hogy az első- és a másodfokú bíróság a bizonyítás során nem követett el olyan jogszabálysértést, ami megalapozná a jogszabálysértés megállapítását (miszerint a bíróságok kirívóan okszerűtlen mérlegelést végeztek volna), a tényállás általános felülmérlegelésére pedig a Kúria nem jogosult. A Kúria azt is megállapította, hogy a másodfokú bíróság a tényállást a felek nyilatkozataival és a periratokkal összhangban rögzítette, és abból okszerű következtetéseket vont le. A Kúria szerint az indítványozó alaptalanul hivatkozott az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatára, mivel jelen ügyben a cikk nem egy sajtótájékoztatóról tudósított, ezért az alperesnek nem kellett volna a cikk közzélése előtt őt megkeresnie. Ellenben az alperes eleget tett annak a kötelezettségének, hogy a cikket csak azt követően jelentesse meg, hogy azt a KKM iratokkal megerősítette. A Kúria a fentiek mellett azt is kiemelte, hogy az indítványozó figyelmen kívül hagyta, hogy a cikk tartalma közéleti vitákhoz kapcsolódik, ezért a sajtónak joga volt erről beszámolni.
- [10] A Kúria mindezek alapján elvi érveléssel megállapította, hogy egy sajtószervtől nem várható el, hogy egy másik sajtószerv kérdéseire a kormányzati szerv hivatalos e-mail címéről kapott tájékoztatás tartalmának átvétele előtt az érintett álláspontját előzetesen kikérje annak közzélése előtt.
- [11] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény több cikkének is a sérelmét állította.
- [12] Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint a Kúria ítélete sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, ugyanis olyan iratokra alapozta döntését, amelyek nem bizonyulnak teljes bizonyító erejűnek, és ezáltal az ítélet alapja egy valótlan tényállásra alapult. Álláspontja szerint az emberi méltóságát és jóhírnévhez való jogát sérti, hogy a cikkben őt az alperes sikkasztással vádolta. Véleménye szerint az ártatlanság vélelmét is sérti a Kúria döntése, hiszen a valótlan tényállásokkal és híresztelésekkel szemben nem tudta megvédeni magát.
- [13] Az indítványozó ezt követően hosszasan részletezte az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát (a bíróságok indokolási kötelezettségével kapcsolatban vagy épp a jóhírnévvel összefüggésben). Véleménye szerint a megállapított tényállás téves volt (azokban hamis, vagy meghamisított bizonyítékok is voltak), és abból a kúriai állásponttal szemben okszerűtlen következtetéseket vontak le a bíróságok. Véleménye szerint nem fogadható el a Kúria érvelése miszerint nem vizsgálhatja felül a tényállást (amiben álláspontja szerint lényegtelennek nem minősíthető tévedések voltak). A bizonyítékok értékelésénél véleménye szerint nem jártak el kellő gondossággal a bíróságok, mindez pedig sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát.

- [14] A fentiek mellett azt is kifogásolta, hogy a Kúria nem volt tekintettel számos alapjogi összefüggésre, így pl. a jóhírnév sérelmének összefüggéseire, vagy épp az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra. Emellett az Alaptörvény Q) cikkének a sérelmét abban látja, hogy a Kúria nem volt tekintettel a diplomáciai kapcsolatokról szóló bécsi egyezményre, illetve a GDPR-ra sem. Ezek alátámasztására ezt követően hosszasan idézte az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát.
- [15] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [17] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [18] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [19] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás felperese nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [20] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett.
- [21] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésének a sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény ezen rendelkezése nem biztosít jogot az indítványozók számára, ezért annak állított sérelmére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani [lásd pl. 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3171/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]; 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]; 3156/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [17]; 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]].
- [22] 2.3. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott kúriai ítélet sérti az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését is. Az Alaptörvény említett rendelkezése azonban nem önálló alapjogot állapít meg, hanem a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, így erre az indítványozó nem alapíthat alapjogi sérelmet [ezzel egyezően: 3294/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [23] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény 26. cikkét is sérülni vélte. Az Alaptörvény ezen rendelkezése a bírói jogállásról és a bírók függetlenségéről rendelkezik. Az irányadó alkotmánybírósági gyakorlat szerint ezen cikk sérelmére (Alaptörvényben foglalt jogként) azonban csak hivatalban lévő bíró, mint az alkotmányjogi panasz benyújtója hivatkozhat, a bírói függetlenség esetleges sérelme esetén. Tekintettel azonban arra, hogy az indítványozó nem bíró, ezért ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmére nem alapozhatta alkotmányjogi panaszát.
- [24] 2.5. Az indítványozó hivatkozott továbbá az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság ismételt kiemeli, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].

- [25] 2.6. Az indítványozó a kúriai ítéletét az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (3) bekezdésével, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével is ellentétesnek tartotta.
- [26] Az Alaptörvény II. cikke tekintetében azonban kizárólag az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állította az emberi méltósághoz való jogának a sérelmét. Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét állító önálló érvelést tehát az indítványozó nem adott elő.
- [27] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével, valamint a XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben pedig megállapítható, hogy az indítványozó semmilyen érvelést nem adott elő alkotmányjogi panaszában.
- [28] A fentiekre tekintettel – figyelemmel arra, hogy az indokolás hiánya az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ügy érdemi elbírálásának akadálya – jelen ügyben az Alaptörvény II. cikkének, VI. cikk (3) bekezdésének, valamint XV. cikk (2) bekezdésének a vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [29] 2.7. Az alkotmányjogi panasz szerint a kúriai ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében deklarált ártatlanság vélelmét is. Ezen rendelkezés azonban jelen üggyel nem hozható összefüggésbe, tekintettel arra, hogy jelen ügy tárgya nem egy büntetőeljárás volt, és a bíróságok sem arról döntöttek, hogy az indítványozó bűnös vagy ártatlan. Az alkotmányjogi panasz alapját képező sajtóhelyreigazítási kérelemmel összefüggő eljárás során tehát, a kérelemnek illetve a keresetnek való helyt adás kérdéstől függetlenül nem merülhet fel az ártatlanság vélelmének a sérelme. Ezért ezt az indítványelemet az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [30] 2.8. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [31] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is elsősorban azért állította, mert álláspontja szerint a másodfokú bíróság, valamint a Kúria ítéletük meghozatala során nem vették figyelembe az Alaptörvényből eredő követelményeket (téves tényállást rögzítettek, és azokból okszerűtlen következtetéseket vontak le), és ezáltal tévesen döntöttek a sajtóhelyreigazítási kérelméről, amivel megsértették a jóhírnévhez való jogát, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból következő indokolási kötelezettségüket.
- [32] Jelen ügyben az indítványozó tehát elsősorban azt kifogásolta az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban, hogy a másodfokú bíróság, valamint a Kúria a keresetlevelében kért helyreigazítási kérelem egyes elemeit, téves – véleménye szerint valótlan – bizonyítékok alapján okszerűtlen következtetéseket levonva ítélte meg. Az Alkotmánybíróságnak azonban nem terjed ki a hatásköre a szakjogi kérdésekben történő felülbírálatra. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket az érveket, illetve a konkrét ügyben az irányadó jogszabályok bírósági jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], megerősítette többek között: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [33] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő alkotmányjogi panasz elemet érdemben nem vizsgálta, tekintettel arra, hogy az az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételek egyikének sem felel meg.
- [34] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés a) pontjának továbbá

az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2286/2022.

